

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359030.53>

CZU: 330.59(478)

HUMAN DEVELOPMENT INDEX IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

INDICELE DEZVOLTĂRII UMANE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

APRODU Cătălina, studentă, Specialitatea: MKL,

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

Telefon: +373 60099454

Abstract: *The concept and characteristics of HDI (Human Development Index) in the Republic of Moldova, the evolution of the index through the years and what factors internal and external contribute to it's development. The attention will be given to the dimensions (long and healthy life, knowledge and a decent standard of living) and it's indicators; review of the Republic of Moldova's progress in each HDI indicator through 1990-2019.*

Key-words: *Human Development Index, indicators, life standard.*

JEL CLASSIFICATION: E0

INTRODUCERE

Lucrarea se bazează pe analiza indicelui de dezvoltare umană în Republica Moldova și cercetarea dimensiunilor acestuia. Scopul cercetării: analiza conceptului dezvoltării umane și a indicelui dezvoltării umane, valorile indicelui dezvoltării umane în Republica Moldova, metoda de calcul IDU. Metodologia cercetării s-a axat pe folosirea următoarelor metode: statistico-matematice (reprezentarea grafică, analiza comparativă și în dinamică), metoda deducției, analizei, sintezei și documentarea.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Indicele dezvoltării umane (IDU, Human Development Index) este o măsură comparativă a speranței de viață, alfabetizării învățământului și nivelului de trai. În acest fel, este folosit pentru a compara mai bine nivelul de dezvoltare a unei țări decât PIB-ul pe cap de locuitor, care măsoară doar prosperitatea materială și nu alți indicatori socio-economici.

IDU este un indicator pentru evaluarea progresului pe termen lung în trei dimensiuni de bază ale dezvoltării umane: o viață lungă și sănătoasă, accesul la cunoștințe și un nivel de trai decent. Dimensiunea „o viață lungă și sănătoasă” se măsoară prin speranța de viață. Nivelul de cunoștințe se măsoară prin media anilor de școlarizare printre populația adultă sau gradul de alfabetizare care reprezintă media numărului de ani de școlarizare pe parcursul vieții persoanelor cu vârsta de 25 de ani și peste; iar accesul la învățare și cunoștințe – prin anii de școlarizare planificați pentru copiii de vârstă școlară, ceea ce reprezintă numărul total de ani de școlarizare pe care un copil de vârstă de înscriere școlară se poate aștepta să-i primească în cazul în care modelele predominante ale ratelor de înrolare specifice vârstei rămân aceleași pe tot parcursul vieții copilului. Nivelul de trai se măsoară

prin Venitul Național Brut (VNB) pe cap de locuitor exprimat în dolari, convertiți la cursul de schimb al parității puterii de cumpărare (PPC).

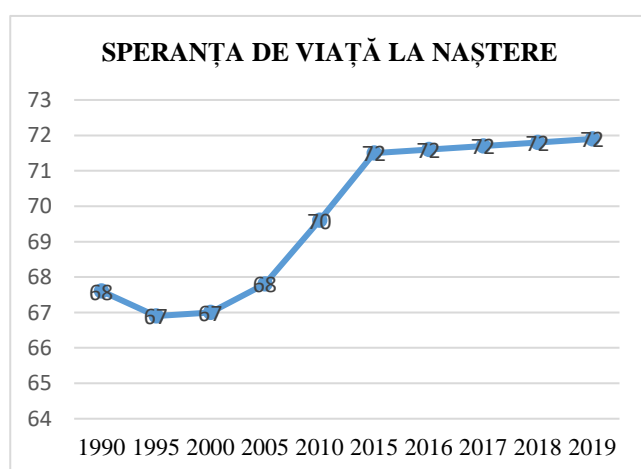
În vederea asigurării unui nivel cât mai înalt de comparabilitate între țări, IDU în esență se bazează pe datele internaționale ale Serviciului Demografic al Națiunilor Unite (datele care țin de speranța de viață), ale Institutului de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (datele privind media anilor de școlarizare și anii planificați de școlarizare) și ale Băncii Mondiale (datele privind VNB pe cap de locuitor).

Valoarea IDU a Moldovei pentru 2019 a fost de 0,750, ceea ce a plasat țara într-un nivel ridicat de dezvoltare umană — poziționând-o pe locul 90 din 189 de țări și teritorii. Între 1990 și 2019, valoarea IDU a Republicii Moldova a crescut de la 0,690 la 0,750, o creștere cu 8,7 la sută. Tabelul 1 trece în revistă progresul Republicii Moldovei în fiecare dintre indicatorii IDU. Între 1990 și 2019, speranța de viață la naștere în Republica Moldova a crescut cu 4,3 ani, iar media anilor de școlarizare a crescut cu 3,7 ani, iar anii de școlarizare așteptați au scăzut cu 0,4 ani. În Republica Moldova VNB pe cap de locuitor a scăzut cu aproximativ 3,6% între 1990 și 2019.

Tabelul 1. Indicatorii IDU în Republica Moldova pentru perioada 1990-2019

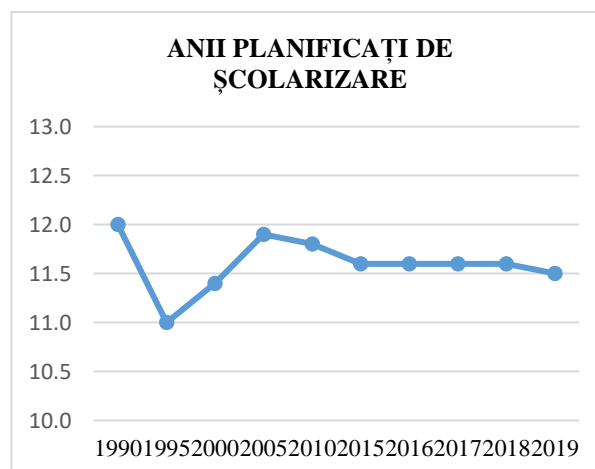
Anul	Speranta de viata la nastere	Anii planificati de scolarizare	Media anilor de scolarizare	VNB pe cap de locuitor(2011 PPC\$)	Valoarea IDU
1990	67.6	12.0	8.0	14,171	0.690
1995	66.9	11.0	8.6	5,619	0.638
2000	67.0	11.4	9.0	5,144	0.643
2005	67.8	11.9	10.4	8,156	0.692
2010	69.6	11.8	11.1	9,148	0.713
2015	71.5	11.6	11.6	10,957	0.736
2016	71.6	11.6	11.6	11,541	0.738
2017	71.7	11.6	11.6	12,323	0.743
2018	71.8	11.6	11.6	12,971	0.746
2019	71.9	11.5	11.7	13,664	0.750

Sursa: <https://hdr.undp.org/en/2020-report> accesat pe 26.03.2022

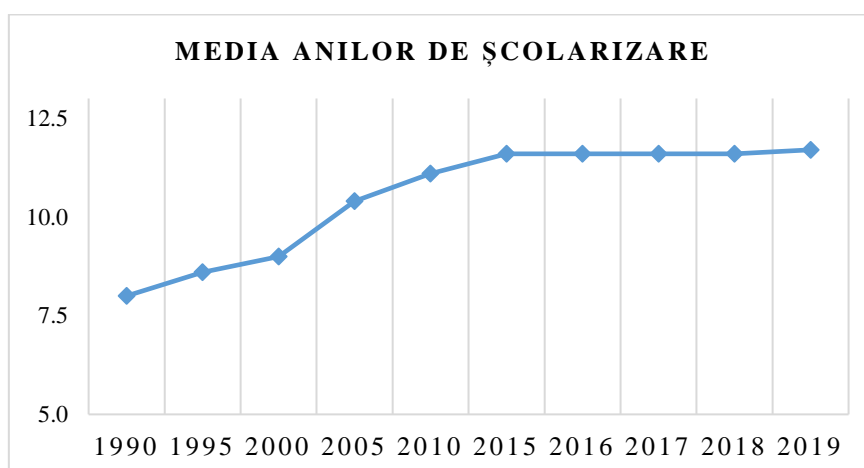
Figura 1. Speranța de viață la naștere

Sursa: <https://hdr.undp.org/en/2020-report>

Figura 2. Anii planificați de școlarizare

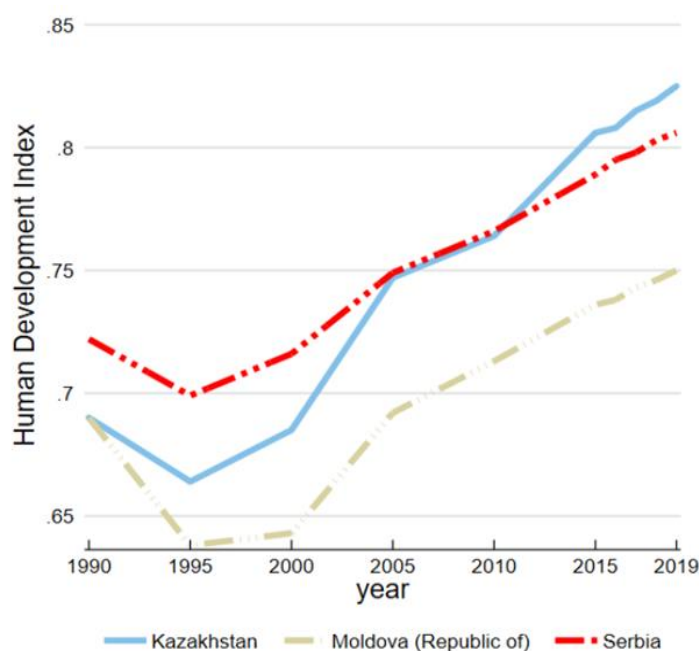
Sursa: <https://hdr.undp.org/en/2020-report>

Figura 3. Media anilor de școlarizare

Sursa: <https://hdr.undp.org/en/2020-report>

Între 1990 și 2019, valoarea IDU al R. Moldova a crescut cu 8,7%, de la 0,690 la 0,750. IDU al R. Moldova de 0,750 în 2019 este sub media de 0,753 pentru țările din grupul de dezvoltare umană înaltă și sub media de 0,791 pentru țările din Europa și Asia Centrală. Progresul dezvoltării umane, măsurat de IDU, este util pentru compararea între două sau mai multe țări. De exemplu, în perioada 1990-2019 Republica Moldova, Kazahstan și Serbia a înregistrat grade diferite de progres în ceea ce privește creșterea IDU.

Figura 4. Progresul IDU în perioada 1990-2019 Republica Moldova, Kazahstan și Serbia

Sursa: <https://hdr.undp.org/en/2020-report> accesat pe 26.03.2022

IDU 2019 al Republicii Moldova de 0,750 este sub media de 0,753 pentru țările cu nivel uman ridicat de dezvoltare și sub media de 0,791 pentru țările din Europa și Asia Centrală. Din Europa și Asia Centrală, Republica Moldova este comparată cu Turkmenistanul și Uzbekistanul, care au IDU ocupat locurile 111, respectiv 106.

Tabelul 2. IDU al Republicii Moldova și indicatorii pentru 2019 în raport cu țările și grupurile selectate

Țări și grupuri selectate	Valoarea IDU	Clasamentul IDU	Speranța de viață la naștere	Anii planificați de școlarizare	Media anilor de școlarizare	VNB pe cap de locuitor (PPC 2017 US\$)
Republica Moldova	0,75	90	71,9	11,50	11,7	13.664
Turkmenistan	0,715	111	68,2	11,2	10,3	14.909
Uzbekistan	0,72	106	71,7	12,1	11,8	7.142
Europa și Asia Centrală	0,791	-	74,4	14,7	10,4	17.939
Media IDU pentru țările cu nivel-uman ridicat	0,753	-	75,3	14	8,4	14.255

Sursa: <https://hdr.undp.org/en/2020-report> accesat pe 26.03.2022

Raportul Global privind Dezvoltarea Umană 2020 – „Următoarea frontieră: Dezvoltarea umană și Antropocenul” a fost realizat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Potrivit raportului, criza pandemică COVID-19 a destabilizat considerabil economia globală, inclusiv economia Republicii Moldova, care este în strânsă dependență de condițiile climaterice și factorii externi. Publicația din acest an relevă o perspectivă nouă experimentală în Indicele dezvoltării umane (IDU) și anume, presiunile periculoase pe care oamenii le pun asupra planetei. Mai exact, indicele care măsoară sănătatea, educația și standardele de viață ale unei națiuni – a fost ajustat pentru a include încă două elemente: emisiile de dioxid de carbon ale unei țări și amprenta sa materială. Acesta demonstrează cum s-ar schimba peisajul dezvoltării globale în cazul în care atât bunăstarea oamenilor, cât cea a planetei ar fi luate în calcul la definirea progresului umanității.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Republica Moldova ocupă locul 90 din 189 de țări și teritorii conform Indicelui de dezvoltare umană, ceea ce plasează țara în categoria de dezvoltare umană înaltă.

Indicele de dezvoltare umană al Moldovei a crescut constant și Republica Moldova este acum o țară din grupul de țări cu nivel înalt de dezvoltare umană. Este nevoie de eforturi mai mari pentru toate Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, de susținerea realizărilor și de sporirea rezistenței la noile riscuri emergente externe.

REFERINȚELE BIBLIOGRAFICE:

1. Human Development Report 2020 The Next Frontier: Human Development and the Anthropocene Briefing note for countries on the 2020 Human Development Report. Disponibil: <https://hdr.undp.org/en/2020-report>
2. Suedia va sprijini crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici <https://stiri.md/article/economic/suedia-va-sprrijini-crearea-si-dezvoltarea-intreprinderilor-mici>

Coordonatorul științific: COBAN Marina, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
Telefon: +373 22 221968
E-mail: mcoban.mcoban@gmail.com